

Agerdyrkningsberetning

(indtil medio Oktober).

Aaret 1905 er ved at nærme sig sin Slutning, et Aar, der ved de store Begivenheder saa vel glædelige som frygtelige, der have fundet Sted paa den store Verdensscene, vel kan gjøre Fordring paa at kaldes et mærkværdigt Aar. Heldigvis have disse store Begivenheder ikke grebet (i ethvert Tilfælde ikke direkte) ind i danske Forhold, og Udviklingen af danske Anliggender og specielt de landøkonomiske har derfor kunnet finde Sted uden Brist og andre Afbræk end dem, der foraarsages af ustadigt Vejrlig, Plantesygdomme etc. Ustadigt Vejrlig er vi ikke Herre over, saa der faar vi vel finde os i Skæbnens Tilskikkelser, men Plantesygdommene, hvad enten de nu er foraarsagede af Svampe eller Dyrs Angreb, kan bekæmpes; de bliver bekæmpede, og i Spidsen for Kampen gaar vore dygtigste Videnskabsmænd paa dette Omraade med en Iver, som, det skal nok snart vise sig, vil bringe Resultater. I Aar har denne Kamp været særlig nødvendig, men derom senere.

Vejrforholdene kunne ikke siges i Sommeren 1905 at have været særlig gunstige. Nedbøren, der i Vinteren 1904—5 ikke havde været meget stor, blev særlig stærk i April, og det var kun enkelte Landmænd, der naaede at faa saadet noget i det korte For-Foraar, som vi havde, inden Regnen kom. Saaningen blev derfor egentlig temmelig sent tilendebragt de fleste Steder. Den kommende Tid bragte Varme med Regn af og til, men Regnen svandt væk, og Juli—c. 20. August var varm og tør, af og til med svidende Blæst. Om-

kring den 20. August kom Regnen og blev ihærdigt ved indtil Slutningen af September. Enkelte Egne havde ganske vist blidere Vilkaar, hvad Vejret angaar, men de ere ikke mange.

Hvad Udbyttet af Kløver- og Enghø angaar, saa lyde Beretningerne, med Hensyn til Kvaliteten, næsten ganske enstonige, nemlig: meget god til udmærket god, idet dog maa bemærkes, at Agerhøets Indhold af Kløver de fleste Steder kun har været ringe, men Vejrliget var næsten overalt gunstigt for Indbjergningen. Hvad Kvantiteten angaar, saa har den for Enghøets Vedkommende været Middelhøst, men for Agerhøets Vedkommende under Middelhøst. Det er væsentlig kun Græsarterne, der have givet noget Udbytte, Kløveren havde lidt tor meget til at give saa godt, som den skulde. Enkelte Egne, saasom Askoveggen, ere dog gennemgaaende tilfredse, og fra Kolindsund meldes endogsaa om en særdeles tilfredsstillende Høhøst, men det er jo i Aar ret enestaaende.

Hvordan Udbyttet af de forskellige Sædarter har været, kan naturligvis endnu ikke fuldt ud besvares, da Tærskningerne jo ikke er ret vidt fremskredne, men man kan sige, at Høsten i det hele kun gav lidt til Fyld. Beretningerne fra de forskellige Landsdele ere særdeles variable, og endogsaa fra Ejendomme, som ligger tæt op af hinanden, meldes der om Hvedeudbytter paa fra 8—20 Fold. Gennemgaaende er Hvedehøsten under Middel, og Halmmængden er ikke stor. Rugen har gennemgaaende givet Middelhøst, og der meldes allerede om god Kvalitetsvægt, om end Kornene ere smaa. Bygget, saavel det toradede som det seksradede, har givet Middel- og under Middelhøst, men Farven er mørk, og den hollandske Vægt er kun ringe, saa en stor Del deraf vil vistnok være uskikket til Handelsvare. Havre og Blandsæd ere de Kornsorter, som absolut selv i de bedste Egne har givet det ringeste Udbytte; ja, fra forskellige Steder i Jylland have vi Meddelelser om en komplet Misvækst (»en Mand saar 50 Tønder Havre og kører ikke en Trave hjem«), og paa mange Steder er meget bjærget i spiret Tilstand. Det kan saaledes anses for givet, at paa Grund af Vejrliget under Indhøstningen vil meget Korn, navnlig Vaarkorn, være uskikket til Salg og blive opfodret hjemme.

Naar vi skulle nævne Plantesygdomme og Insektangreb, som Afgrøderne have været udsatte for, saa lyde Indberetningerne noget forskellige, idet Sjælland med tilliggende Øer synes at have været heldigst stillede og da særligt Nord-, Nordvest- og Vestsjælland, idet det her egentlig kun er Rodfrugterne, der have lidt noget af Kaalmøllarven, og af dem har dog de tidligst saaede rettet sig igen efter Angrebene. Fra Sydsjælland meldes, at Kornblomsterfluens Larve har været paa Spil i Hveden, og denne Klage lyder ogsaa fra Lolland. Havreaal har ogsaa været paa Færde, og vor Korrespondent paa Bornholm melder om deres Arbejdslyst derovre, men bemærker dog, at de er værst, hvor man har Havre to Aar i Træk, medens de saa godt som ikke findes i Grønjordshavre.

Men i Jylland! — Ja, fra Syd til Nord lyder Klagerne over Fritfluens og Bygfluens Angreb; kun i en enkelt Egn, Hads Herred, er de saa særlig heldige slet ikke at kende Fritfluen, ellers klages der overalt over de to ovennævnte Fluere, over Meldug, Jordlopper, Knoporm og Kaalmøl, saa hverken Sædarterne eller Roerne ere gaaede fri. Der er Steder i Skern-Egnen, hvor Fluerne ikke har nøjedes med Angreb, men har taget det hele, saa man fatter, at Forbitrelsen mod disse Skadedyr er stor, og at virksom Kamp imod dem maa iværksættes.

Sædens Indbjergning har paa sine Steder været vanskelig, paa de Steder nemlig, hvor man ikke fik indhøstet inden den 20. August, hvor Regnperioden indtraf. Paa Midt-Lolland havde man saa godt som indhøstet til den ovennævnte Tid, og de fleste Steder havde man vel ogsaa al Vintersæden indbjerget, inden Regnen kom, men mange Steder var Hovedmassen af Vaarsæden ude, og den fik jo, hvad den havde godt af, og mere til. Da det endelig holdt op at regne, var meget ødelagt, og meget havde taget alvorlig Skade, og da der jo naturligvis var stærk Tilbøjelighed til at tage det, naar det var nogenlunde tørt, er vistnok en Del kørt vel vaadt sammen. Stakke, som var sat inden Regnen, har jo ogsaa faaet deres Part, saa der kommer sikkert meget anden Klasses Salgsvare eller rettere Foderkorn paa Lofterne. Maaske dog de stigende Priser vil bevirke, at der sælges noget af den Vare.

Afgrøderne af Roer og Kartoffler ere gennemgaende bedre end Sædafgrøderne; til Trods for, at de (Roerne) jo have været svært efterstræbte af Utøj, saa bliver de sikkert i Aar Landmændenes Trøst. Kun lægger Vejret jo mange Hindringer i Vejen for Indbjergningen, men man kører dem sammen i Marken og venter paa bedre Tider for Hjemkørslen. Det kniber med at faa Kartofflerne af Jorden, men der lyder ikke mange Klager over Sygdom iblandt dem; hvordan de nu vil staa sig i Kulerne, er en anden Sag, men det vil Tiden jo vise.

Sommergræsningen kan egentlig ikke siges at have været tilstrækkelig. I hvert Fald slap den tidlig op paa Grund af Tørken, og Køerne maatte tages paa Stald. Eftergræsningen var derimod rigelig, da Græsmarkerne, da Regnen kom, hurtigt grønnedes og afgav et smukt Bed, som man mange Steder dog næsten ikke kunde overkomme, da man paa Grund af den stadige Regn og Kulde nødsagedes til at tage Køerne meget tidlig ind, ikke saa lidt tidligere end sædvanlig.

Mælkeudbyttet har været ret godt i Forhold til Græsmængden, men den producerede Mælk har været dyr, da man paa Grund af Græssets Knaphed har været nødt til at give et ret betydeligt Tilskud af Kraftfoder for at holde Produktionen oppe.

Udsigterne for Vinterfodringen ere saadanne, at Landmænd selv i de Egne, der have haft den bedste Høst, maner til Økonomi. Hvor man har haft gode Roedbytter, hjælper det jo noget paa de smaa Halm- og Høbeholdninger. En Del Korn af det hjemmeavlede vil jo nok paa Grund af sin secunda Kvalitet blive fodret op, men der er dog ikke megen Grund til at antage, at Forbruget af indkøbte Foderstoffer vil aftage synderligt, skøndt Priserne ere høje; thi:

Priserne paa de forskellige Husdyr, der forøvrigt hele Sommeren havde været gode, stiller sig for Tiden gunstige, og Konjunkturerne synes stadig stigende. Hvad Svinebestanden angaar, saa synes den ikke at være synderlig aftagende, efter at den i Fjor herskende Stivsyge er overstaet. Priserne paa Slagterisvin have været og ere gode, Pattegrise ere efterspurgt til gode Priser.

Hvis Reduktion i Bestanden af Husdyr finder Sted, er denne sikkert kun forbigaaende, og bevirket af høje Priser i Forbindelse med den mulige Ængstelse for ikke at kunne fodre igennem.

Om Arbejdsforholdene er der ikke noget særlig nyt at melde. Der klages over Mangelen paa Piger, navnlig Malkepiger, og der klages over Lønnens Højde, men mange Steder fra meddeles dog, at den mandlige Arbejdskraft har været tilstrækkelig til Behovet, eller at man klarer sig med Polakker. Hos disse, der altid vil hjem om Vinteren, synes en begyndende Lyst til at blive her om Vinteren ogsaa, at kunne spores. Maaske det dog kun er, fordi Forholdene i deres Hjemstavn for Tiden ere saa urolige og usikre. De danske Landarbejdere ere jo gennemgaaende tilbøjelige til at søge til Byerne, men da Høstmaskinerne i stigende Mængde indføres, bøder dette jo noget paa Arbejdermængdens Nedgang.

Gaardmændene synes tilbøjelige til at gaa over til Brugen af Selvbindere, og det bliver snart almindeligt, at naar en Mand blot har to Heste, saa har han ogsaa i ethvert Tilfælde en Selvaflægger.

Efteraarsarbejdet besværliggøres meget af det vaade Vejr; Roekørselen hæmmes, Roerne nedkules i Marken, Kartoffeloptagningen maa somme Steder opsættes indtil videre, og Tærskning fra Stakke er saa temmelig umulig, hvad der er til stor Skade for f. Eks. de omrejsende Tærskværkers Virksomhed.

Af vore Korrespondenters Indberetninger hidsætte vi følgende:

Fra Frederiksborg-Egnen.

Afgrøderne af Roer og Kartoffler have været ualmindelig store, op til 150 Tdr. Kartoffler pr. Td. Land, og Roerne giver et meget stort Udbytte, men endnu er mange Roer og nogle Kartoffler ude og staar tildels under Vand.

Fra Horns Herred.

Da de mælkegivende Køer er bleven holdt paa Stald den meste Del af Sommeren paa Grund af Græssets Mangelfuld-

hed, har Mælkeudbyttet været godt, men Omkostningerne for at holde Mælkeudbyttet nogenlunde oppe har næppe svaret til Produktionen.

Fra Jyderup-Egnen.

Priserne paa Kreaturer have været temmelig høje, særlig for Tyre, indtil 27 Øre pr. Pd. levende Vægt, Pattegrise 9—11 Kr., og Heste have været i god Pris. Bestanden af Slagterisvin er snarest i Tiltagende, men ikke stærkt.

Fra Korsør-Egnen.

Det vil blive nødvendigt at spare paa Fouragen. Med Hensyn til indkøbte Foderstoffer antager jeg, det bliver omtrent som sædvanligt; dog er det jo muligt, at der paa større Gaarde vil blive fodret en Del Sæd op, som ikke egner sig til Salg.

Fra Egnen mellem Slagelse og Kallundborg.

Hveden har givet fra 8—20 Fold; hvor Udbyttet har været saa langt nede, burde formentlig Marken været ompløjet. Rugen har i al Almindelighed været god og givet 14—18 Fold; Bygget har ogsaa foldet meget forskelligt, fra 10—18 Fold. Hveden var at se til jevnt god overalt.

Fra Samsø.

Unge Heste 6 à 700 Kr., unge fede Kvier 25—26 Øre pr. Pd. levende Vægt. Unge fede Køer 24—25 Øre. Tyre, gode, fede, indtil 28 Øre pr. Pd. levende Vægt. Bestanden af Slagterisvin har ikke været i Tiltagende.

Fra Vordingborg-Egnen.

Det synes, som om 3 Gange daglig Malkning vinder mere Indgang, om end adskillige lader sig afholde derfra af Vanskelighederne ved at skaffe den nødvendige Arbejdskraft. Efter min Mening er der en stor Fordel forbunden med Indførelsen heraf.

Fra Bornholm.

Efteraarsarbejdet staar jo langt tilbage. En lang Periode kunde man ikke komme paa Marken, og sine Steder kan det være vanskeligt nok endnu. Kartoffeloptagningen er i fuld Gang hos dem, som ikke var tidlig paa Færde, og en Del Kartoffler faar vel Lov til at overvintre i Jorden.

Fra Midt-Lolland.

Indbindingen har fundet Sted ualmindeligt tidligt, vel 20—30 Dage tidligere end normalt. Da endvidere Høet er knapt, og Halmen tildels ligesaa, er der snarest Udsigt til forøget Forbrug af indkøbte Fodermidler.

Fra Vest-Lolland.

Arbejdslønnen har været stigende til Foraaret; men jeg tror, at den er kulmineret, i alle Tilfælde for en kortere Tid. Men naar der gives almindelige, ikke faglærte, Arbejdere 30—35 Øre i Timen, synes jeg heller ikke, der kan forlanges ret meget mere foreløbig.

Fra Nordøst-Fyen.

Roerne vil vistnok give en Del over Middel, men Udbyttet bliver dog ikke saa godt, som ventet, da Tilvæksten har været ringe i de sidste Maaneder, grundet paa Kulde og Væde. Kartofflerne giver godt, men er ofte en Del fordærvede.

Fra Askov-Eggen.

Havren led her som andre Steder frygtelig stærkt under Fritfluens Angreb i Forsommeren, blev tynd og tvemoden. En Optælling først i Juni viste her paa Gaarden ca. 90 pCt. angrebne Planter. Det gunstige Vejr hjalp dog de tilbageblevne, saa vel som en Del af de syge, Planter saa stærkt paa Vej, at vi antagelig tør regne omtrent Middeludbytte, maaske lidt under.

Fra Hads Herred.

Arbejdsforholdene ere jævnt daarlige, ligesom de foregaaende Aar. Høstmaskinerne ere nu almindelige, og det

varer næppe mange Aar, førend Karlene ikke kan forstaa, hvad saadanne Redskaber som Le og Plejl kan bruges til.

Fra Egnen ved Hammel.

Udbyttet har været: Rug over Middel, Byg Middel, Havre under Middel. Kornet egner sig ikke til Salgsvarer paa Grund af sit mørke Udseende og mange spirede Korn. Mange Steder vil det være absolut nødvendigt at anskaffe nyt Sædekorn.

Fra Kolind.

Staldfodring vinder stærkere Fremgang; her paa Egnen er forsøgt Vinterærter og Hestetandsmajs med godt Resultat. I Efteraaret er gjort Forsøg med Blanding af Vinterbyg og Vinterærter.

Fra Hobro-Egnen.

Fritfluen og Bygfluen have rettet store Angreb paa For-aarskornet. Paa mange Marker avles der ikke mere end Sæden. Paa de heldigst stillede avles om ved 4 Fold Byg og 8 Fold Havre. Kaalmøllarver og Knoporme ere optraadte paa en hidtil ukendt Maade. I mange Kaalaabi- og Turnipsmarker have de ødelagt store Pletter og ellers beskadiget Resten i høj Grad.

Fra Aalborg-Hadsund-Egnen.

Det er sørgeligt at se, at Gartnerne paa et større Møde i Sommer prædikede Krig mod Stær, Drossel og Solsort netop et Aar, hvor Roemarkerne hærgedes saaledes af Larver, og hvor vi sikkert ikke havde nogen bedre Ven end disse flittige Fugle. Det var en Fornøjelse at se Stæreungerne, da de vendte tilbage fra deres Sommerrejse — den, de hvert Aar foretager —, gennemsøge de stakkels forbitte Roemarker. Jeg er vis paa, at hvad der var tilbage af de smaa grønne Orme, det gik i de sultne Stæremaver. Lad os endelig atter og atter slaa til Lyd for Fredning af disse Fugle, skulde vi end der-ved miste et Kirsebær i vor Have. Og lad mig tilføje: det drejer sig endda kun om de søde Bær; de sure Kirsebær, den egentlige Handelsvare, gør de ikke nævneværdig Skade.

Fra Hjørring-Eggen.

Der er gennemgaaende Tilbøjelighed til intensivere Drift og større Brug af Kunstgødning. Samtidig udlægges Arealer til permanent Græs, og der hegnes mest med Traad. Sandsynligvis vil gennemført Staldfodring vinde Fremgang.

Fra Thy.

Høstudbyttet er meget forskelligt i de forskellige Egne, og paa sine Steder vil man, for at fodre Besætningerne Vinteren over, nødsages til at give større Tilskud af Krafftoder end sædvanlig. Sidste Vinter fodrede mange med Lyng, hvad maaske ogsaa kan blive nødvendigt i Aar.

Fra Herning-Eggen.

Udbyttet af Rug blev, trods Nattefrosten, særdeles godt baade i Straa og Kærne. Byg mindre godt, under Middel, og Havre yderst daarlig, tildels fuldstændig mislykket. Af Korn sælges fra denne Egn saa at sige intet.

Fra Skern-Eggen.

Udsigterne for Vinteren er alt andet end lyse. Kun de, der har større Arealer med Roer, kommer fra det uden Tab. Hvem, der ikke har Roer, kan jo ikke fodre med Rughalm og Hø uden at bruge Krafftoder i den Grad, at Vinteren vil bringe reelt Tab; men at sælge Malkekøerne er jo en betænkelig Sag. Hvor skal man faa gode Køer fra til Foraaret?
